

PANNON PALATINUS

Elfelejtett hírek

(8)

Felgyorsult világunkban a hírközlő szervezetek, a médiumok naponta újítják meg híreiket, mert kíméletlen verseny zajlik a szenzációk és katasztrófák első közléséről. A „hír” csak rövid ideig marad a címlapokon, és idővel már senki nem emlékszik az eseményekre. A hírközlő szervezetek nem foglalkoznak természettudományi összefüggések elemzésével, ezért a korábbi „szenzációk” jövőre ható folyamatait sem követik nyomon. A PANNON PALATINUS az Elfelejtett hírekben a természet változásainak összefüggéseit kívánja nyomon követni a hírek felelevenítésével.

2010. június

1) 2008. január 22.

Az Egyesült Arab Emírségek fővárosától alig harminc kilométerre fogják megépíteni a világ első teljesen önellátó, mindent újrahasznosító és üvegházhatású gázokat egyáltalán nem kibocsátó ökovárosát.

Átalagos esetben napon akár 50 Celsius fok, termőtalaj helyett homok, ivóvíz helyett sós tengervíz, dús vegetáció és gazdag állatvilág helyett pedig néhány bogárfaj és a tomboló homokvihar – nem épp ideális feltételek egy 50 ezres város felépítéséhez. Amely építéséhez ráadásul semmiféle környezetkárosító anyagot nem használhatnak, és amelynek működése is a környezetvédelem legszigorúbb szabályaira épül. Hogy mennyibe fog kerülni a Masdar (arabul: forrás) névre keresztelt ökováros, arról nem sok szó esett a The Guardian című brit napilap beszámolója szerint. A hercegség illetékesei egyet azonban tudatosítottak a jelenlevőkben: nem fognak spórolni a projekten, hiszen a nyersolaj eladásból származó bevételeikből jelenleg még bármilyen presztízsberruházást finanszírozni tudnak. Márpedig akárhogy is nézzük dolgot, Masdar egyértelműen a presztízsről szól, még akkor is, ha a projektben komoly értékek (és nem csak a luxus) rejlenek: a

tervezett városban például egyetemi központ is nyílik, amelynek fő kutatási területe a megújuló erőforrások és a zöld technológia lesz.

A város maga egyébként észak-kelet-dél-nyugat tájolású lesz, ez biztosítja majd a minden egyes háztetőre felszerelt napkollektorok számára a tökéletes hatékonyságot. A város ugyanis java részét (legalább 80 százalékban) napenergiával fog működni, amit pedig a nap nem fedez, azt szélenergiával vagy biomasszából nyert energiával pótolják. Energiára pedig szükség lesz, hiszen Masdar autómentes városnak épül, ami azt jelenti, hogy csakis tömegközlekedési eszközök révén (vagy gyalogosan) lehet eljutni a város egyik végéből a másikba. A város vízfogyasztása az átlagos vízfogyasztás 50 százalékát teszi majd ki. A csatornába kerülő szennyvizet teljes mértékben újrahasznosítják: részben újból ivóvizet, másrészt a város szélén létrehozott mezőgazdasági terület öntözését oldják meg vele. Persze az is jó kérdés, hogy a sivatag közepén mégis miből lesz egyáltalán ivóvíz: nos, a megoldás a napenergia segítségével sótalanított tengervízben rejlik –Masdar ugyanis a tengerhez viszonylag közel épül fel.

2) 2008. január 16.

Útban a halhatatlanság felé?

Genetikai módosítással és megfelelő táplálékkal olasz tudósoknak olyan hosszúra sikerült nyújtaniuk bizonyos mikroorganizmusok életét, ami emberi életkorban a nyolc évszázadnak felelne meg.

Valter Longo, az amerikai Kaliforniai Egyetem genetikus és kutatócsoportja a közönséges élesztőgombával végzett kísérleteket. A gombafélék közé tartozó egyszéjtűeket azonban nem kelt tészta készítésére használták, hanem a „halhatatlanság” titkait kutatták segítségükkel.

Mint arról a PloS Genetics című folyóiratban beszámolnak, sikerült a gomba RAS2 és SCH9 nevű, öregedésért felelős génjeit „kikapcsolniuk”. „Leraktuk az alapjait az egészséges élet átprogramozásának” - Mondja Longo, aki jelenleg egy ecuadori törzset tanulmányoz, amelynek tagjai nagy számban hordozói a két 'hosszúéletgén' mutációjának. Az olasz tudós a genetikailag módosított gombát speciális „fogyókúrára” fogta: kalóriamentes környezetben - mint az már magasabb rendű élőlények, így egerek esetében is bebizonyosodott - élettartamuk tovább növelhető. Az eredmény: a mikroorganizmus élettartama megtízszereződött. Ez kissé olyan, mintha az ember egészségben érné meg nyolcszázadik születésnapját.

3) 2007. október 8.

Új ásványt fedeztek fel Magyarországon

Magyar mineralógusok új ásványt fedeztek fel és írtak le tudományos módszerekkel. Az ásványt Koch Sándorról, a Szegedi Egyetem egykori nemzetközi hírű ásványtan professzoráról "kochsándorit"-nak nevezték el.

Az ásvány megtalálója Kövecses-Varga Lajos, a siófoki "Kárpát- medence ásványai" múzeum és kiállítóhely vezetője, leírói Sajó István, az MTA Kémiai Kutatóközpontjának tudományos munkatársa, illetve dr. Szakáll Sándor, a Miskolci Egyetem Ásvány- és Kőzettani Tanszékének vezetője, egyetemi docens. Az ásvány a mányi szénbánya meddőhányóján került elő 2004-ben. A tudományos feldolgozás után - amikor kiderült, hogy "tudományos szempontból új ásványról van szó"- 2005-ben nyújtották be elfogadásra a Nemzetközi Ásványtani Szövetség (IMA) Új Ásványok és Ásványnevek Bizottságához. Az ásvány hivatalos elfogadása után az eredményeket a kanadai "The Canadian Mineralogist" című vezető szaklapban publikálták 2007 nyarán.

Az új ásvány egy víztartalmú kalcium-alumínium-karbonát. Hófehér, 0,5-1,5 mm-t elérő, tús kristályokból felépülő, selyemfényű, gömbös halmazokként fordult elő a mányi széntelepben (Tatabányai-szénmedence). A szénbánya meddőhányóján 2007 tavaszáig volt lehetőség gyűjtésére. A meddőhányó rekultiválása után sajnos nincs esély több példány megszerzésére. Azért így is előkerült legalább 1000 kis példány. Ez az ásvány a széntelep létrejötte után keletkezett, legalább néhány millió éves.

4) [2007. október 26.](#)

Hódokat költöztetnek a Drávához

A Dráva mentén engedett szabadon 24 eurázsiai hódot pénteken a Természetvédelmi Világalap (WWF) magyarországi szervezete. A Németországból érkezett hódcsaládokat hat helyszínen, a határfolyó magyar oldalán lévő mellékágaiban engedték el a Duna-Dráva Nemzeti Parkban.

A visszatelepítés célja, hogy az eurázsiai hód ismét része legyen a hazai, ártéri élővilágnak, ugyanis a 19. században több mint egy évszázadra eltűnt Magyarországról - közölte Kiss Mónika, a WWF Magyarország munkatársa az MTI-vel. Tájékoztatása szerint a sikeres program indulása, azaz 1996 óta a Fertő-Hanság Nemzeti Parkban, a Felső-, az Alsó- és a Közép-Tisza vidékén, Gemencen és most a Dráván talált otthonra immár 221 hód. Jelenleg több mint 500 hód él hazánkban, de ez az egyedszám nemcsak a hazai telepítéseknek köszönhető, hanem annak is, hogy a környező országokból több állat átvándorolt hozzánk.

A hazai hódszaporulat is új területeket foglal el, a Dráva mellékfolyóján, a Murán is egyre nagyobb számban élnek Európa legnagyobb rágcsálói. A hód környezetét kisebb-nagyobb gátak építésével tudatosan alakítja, hogy a megemelt vízszint révén

észrevétlen maradjon a ragadozók előtt. A gátépítés főként az eurázsiai hód észak-amerikai rokonára, a kanadai hódra jellemző. Az eurázsiai hód ritkán épít várat, általában a magas partfalba üregeket ás, és azokat használja lakhelyül. A kotorék vagy hódvár bejárata a víz alatt nyílik. A nőstény egy, esetleg két kölyköt hoz világra, amelyek két évig nem hagyják el szüleiket.

Pannon-Palatinus szerk.